

JOAQUIM RAMON BOVÉ (1918-1938), JOVE ALTAFULLENC VÍCTIMA DE LA GUERRA CIVIL

Ricard Ramon i Sumoy - Roser Ramon Inglés

Resum: Aquest article ens explica les circumstàncies que provocaren la mort de l'altafullenc Joaquim Ramon a la Guerra Civil, a principis de 1938.

Paraules clau: Guerra Civil, Altafulla, Valls, víctimes, Joaquim Ramon.

Abstract: This article explains the circumstances around the death of Joaquim Ramon, a young man from Altafulla, at the beginning of 1938, during the Spanish Civil war.

Keywords: Spanish Civil War, Altafulla, Valls, victims, Joaquim Ramon.

Aclariment

Els darrers anys, arran de diferents iniciatives per recuperar la memòria de la guerra civil a Altafulla, hem observat diverses confusions sobre els últims dies del que fou el nostre oncle Joaquim “Quimet” Ramon Bové (de *Cal Pepito de Pauet*).

La darrera d'aquestes confusions tingué lloc en els *Estudis Altafullencs* 43. En aquest número, les memòries d'en Rafel Vernet Gatell esmenten, a la pàgina 94, la vivència del primer bombardeig a Altafulla, que en Rafel Vernet va viure de primera mà juntament amb en Joaquim Ramon. Posteriorment, l'article esmenta que “*Al petit de cal Papitu de Pauet, el van matar en acabar la guerra, quan entraven els nacionals, i el van enterrar al mateix lloc on va caure, sota els ametllers de ca Baldrich*”. Voldríem aclarir que, qui va ser assassinat aquell dia, fou el seu cosí Pau Ramon i no en Joaquim Ramon. De fet, en Joaquim ja havia mort l'any anterior.

Més enllà d'aquest aclariment, pensem que pot ser útil deixar constància a les futures generacions de les particulars circumstàncies de la mort d'en Joaquim Ramon, la qual és un exemple concret de la tragèdia d'aquella dura guerra civil.

En aquesta narració ens hem basat en el record de la família, principalment dels seus germans i d'una manera especial del testimoni de la seva germana Rosa Ramon i diverses dades recopilades els darrers anys.

Una vida estroncada per la guerra

En Joaquim Ramon Bové, conegut per tots com a *Quimet*, va néixer a Altafulla el 26 de maig de 1918. Fill de Josep Ramon Vallvé (conegut com a *Pepito de Pauet*) i Rosa Bové Sedó. Era el quart d'una saga de cinc germans: nascut després del Salvador, el Josep i el Francesc (Cisco), i tres anys abans que la germana més petita, la Rosa (Rossita).

El seu pare treballava de pagès. Portava terres pròpies i també era arrendatari d'una finca important de regadiu al Vinyet. En Quimet, en esclatar la guerra, vivia amb els seus pares a la casa familiar del carrer de l'Hostal núm. 20.

Quan va arribar la guerra, en Quimet va ser un dels 90 altafullencs que, al llarg de la contesa, varen ser mobilitzats a lluitar a l'Exèrcit Republicà. La seva lleva, la del 38, va ser cridada a files el 24 de setembre de 1937. Tot i que no tenim constància concreta de quin fou el seu destí, entenem que, com era habitual en aquell moment, va ser enviat al front d'Aragó.

Ara bé, un cop al front, a principis de 1938, es va posar malalt. Era el tifus. En unes condicions higièniques miserables, el tifus s'havia convertit en una malaltia molt extensa entre els combatents al front. El propi Quimet considerava que l'aigua havia estat la font del contagi: '*Mare, aquella aigua no es podia veure*', exclamaria dies més tard...

Malalt, en Quimet va fugir del front i un dia, per sorpresa, es va presentar a Altafulla. A casa seva, en aquells mesos només hi havia el pare, la mare i la germana Rossita, atès que els altres germans també havien estat cridats a files.

La situació era complexa: en Quimet era soldat i, malgrat estar malalt, formalment havia abandonat el front; d'altra banda, ell esperava que a casa seva tindria majors possibilitats de recuperar-se. El metge d'Altafulla, el Dr. Rodríguez, el va tractar, i li receptava els medicaments. El seu cosí Manolo anava amb les receptes a buscar els medicaments a la farmàcia de Torredembarra, regentada pel Sr. Ardèvol.

Gràcies al tractament del Dr. Rodríguez, en Quimet estava millorant. Però va arribar un moment en què el doctor va haver de comunicar a les autoritats la situació particular d'aquell pacient. Al cap d'uns dies, una ambulància militar el va venir a buscar, per portar-lo a l'Hospital Militar de Valls.

Alguns testimonis recordaven una situació tensa, en què la família i alguns amics s'oposaven que en Quimet fos desplaçat a Valls. Tot i així, van acabar complint les disposicions establertes, i en Quimet va ser ingressat a l'Hospital Militar de Valls, que comptava amb una secció particular de malalties infeccioses.

Quan, al cap d'uns dies, els familiars van anar a visitar-lo a Valls, en Quimet era mort. Havia traspassat el 21 de març de 1938. Va ser enterrat al Cementiri de Valls.

La trista història d'en Quimet ens serveix per recordar que el drama de la guerra civil va anar molt més enllà dels morts i ferits al front i als bombardejos: aquella

guerra, la qual no hem d'oblidar, també va fer emergir malalties que, com el tifus, estroncaren moltes vides.

El jove Joaquim "Quimet" Ramon Bové abans d'anar al front.